

Retrospectiva de Shirley Clarke

David H. ROSENTHAL

Fa poc, a Anthology Film Archives, un dels petits cines experimentals que es mantenen amb l'ajut de cinèfils i borses governamentals, es va presentar l'obra completa de Shirley Clarke, directora extraordinària que mai no ha assolit l'èxit comercial que mereix. Va ser una oportunitat excepcional d'apreciar i avaluar el conjunt de la seva obra i el camí que ha seguit des dels seus primers curts, a final dels cinquanta.

La Clarke va començar formant part d'un grup de directors que tenien més imaginació que no diners i que volien establir un nou cine nord-americà tan xocant pel contingut com audaç en les formes. D'aquests, potser el més famós és Kenneth Anger, conegut per pel·lícules com *Scorpio Rising*, una mena d'elogi homosexual del món dels motoristes coneguts com «els àngels de l'infern». En *Scorpio Rising*, però, Anger transforma els seus àngels, mitjançant una espècie d'al·lucinació psicodèlica, en una

Shirley Clarke durant el rodatge de *The Cool World*

fantasia alhora estèticament exquisida i horripilant, on ja no sabem distingir entre la riquesa visual de la pantalla i la brutalitat que hi veiem representada.

Les millors pel·lícules de la Clarke també prenen les nostres realitats més esquàlides com a punt de partida, però les filtren a través d'una sensibilitat més aviat «política» i una tècnica de realisme social, conservant-ne la temàtica «prohibida» i la determinació d'evitar els circuits comercials que caracteritzava el cine *underground*

dels seixanta. El seu primer film de llarg-metratge, *The Connection*, es basa en una obra de teatre de Jack Gelber i presenta una colla de ionquis esperant el *dealer*. Dintre d'aquest context un xic beckettià, es desenvolupen els conflictes entre els personatges, mentre que cadascun d'ells revela les seves obsessions i les seves angoixes íntimes, i, així, indirectament, per què hi estan enganxats. Era, en aquell moment, una pel·lícula fascinant pel tema, fins llavors poc tractat, per la direcció encertada de la Clarke, pel con-

junt excel·lent de jazz, compost de quatre ionquis de veritat (el pianista Freddie Redd, el saxo Jackie McLean, el baix Michael Mattos, i el bateria Larry Ritchie) que hi toca, i per l'eloqüència i la reeixida estructura del guió.

Encara més interessant, i potser l'obra mestra de la Clarke, és *The Cool World*. Utilitzant adolescents dels carrers de Harlem, en lloc d'actors professionals, la directora ens endinsa en el món d'una càfila juvenil, el cap de la qual (Duc) té l'ambició de comprar-se un revòlver i, més enllà, de fer-se un petit gàngster de barri. Comparteix un pis abandonat amb els seus «soldats», i allà fumen marihuana, somnien amb un futur gloriós i preparen la gran batalla amb una altra càfila rival. En la brega, que constitueix el moment culminant de la pel·lícula, mor Homenet, el millor amic de Duc, i, amb ell, les il·lusions del nostre heroi perdut. *The Cool World*, que gaudeix d'una fotografia molt sensible (de Leroy McLukas) que il·lumina mil detalls significatius del *ghetto*, i del jazz (no menys memorable) de Mal Waldron i Dizzy Gillespie, s'ha de veure si s'ensenya alguna vegada als Països Catalans.

VALÈNCIA 46023

Video Uno S.A.

SERVEIS GENERALS DEL VÍDEO PROFESSIONAL

Avda. Balears, 39
Telf. 3608962